

מתחברים לתורה ויהדות

שלום לעם

לנוער ישראל

אפאיר את קאלאק

859

פרשת בא, ו' בשבט תשע"ט | 12 בינואר 2018

העלון מוקדש לכבוד חתן בר המצווה לב יהודיוב נ"י

מבט אל החיים

היהודי האותנטי

כאשר לידינו של המצביא הדגול והנערץ נפוליאון הגיע בטעות ספר התנ"ך היהודי, הוא עלעל בו קלות, נפעם מהייחודיות הקסומה של העם העתיק בהיסטוריה ומהדמויות רבות ההוד המופיעות שם. הקריאה הקצרה בספר עוררה בו רושם רב, עד שלבסוף החליט הקיסר: "רצוני לפגוש יהודי, הביאו אותי אל הרובע היהודי" הורה הקיסר לחייליו: "ברצוני לפגוש את בני אותו עם מופלא ולחזות בעיניי מי אלו אותם בעלי אמביציה ומנהיגות בלתי מתפשרת, עליי לפגוש אותם מקרוב!"

הכרכרה כבר הוכנה, העגלון ניצב על מושבו כשמושכות העגלה בידי האמונות, הסוסים המלכותיים גם הם המתינו בראש מורכן להוראת השוט עד להגעתו של הקיסר. נפוליאון עלה על העגלה, וזאת עשתה את דרכה לעבר הישוב היהודי הסמוך.

לאחר נסיעה מטלטלת הגיעו לכפר יהודי נידח. נפוליאון הקיסר ירד מהכרכרה המלכותית סוקר את סביבות הישוב היהודי הישן, הוא תר בעיניו אחר היהודי האותנטי שייתן לו את ההשראה של אותם מקורות יהודיים שבהם נתקל באותו ספר תנ"ך עתיק.

עיניו צדו לפתע יהודי בודד, זקנו ארוך ומפוזר, פאות רחבות מסתלסלות בצדעי ראשו ובגדיו המרופטים מזכירים תקופות עתיקות יומין. האיש היה לבדו כשהוא ישוב על הרצפה וצלחת ריקנית מונחת באמתחתו שבתוכה כמה רובלים. נפוליאון ניגש אל היהודי לא לפני ששלח כמה מטבעות זהב לקערה: "שלום לך יהודי!"

"שלום גם לך" משיב היהודי בעייפות של סוף יום מתיש. "אתה יודע מי אני?" שואל נפוליאון.

"לא, מנין לי לדעת?"

"אני נפוליאון!". עונה המצביא בטון פיקודי. "ואני יעקב" משיב היהודי הנבער באדישות.

תשובתו זו של היהודי דווקא שמחה את נפוליאון, היא גרמה לו להבין שהעומד לפניו

הוא אכן אדם שעונה להגדרה אותה הוא מחפש: 'יהודי עתיק, אותנטי, דומה לאלו שנכתבו בתנ"ך'.

נפוליאון הסביר ליהודי מול מי הוא עומד ומה ומטרת המפגש ביניהם ובנוסף הוא מזמין אותו להגיע אל ארמונו, ומיד מושיט לו כרטיס כניסה אישי. היהודי הנבוך והמבולבל לא מוצא את המילים להביע את רגשי התודה שחש כלפי הקיסר ומבטיח להגיע בזמן שיקבע לו.

בימים שלפני הפגישה כאשר היה יעקב בעיצומם של התכנונים, הוא הביט לראי ונחרד לראות את מראהו המוזנח: "הרי בסביבת ארמונו של נפוליאון מסתובבים אנשים יפים ומטופחים" הרהר לעצמו בדאגה.

הוא נועץ בדבר עם מכריו וחבריו, וכולם בפה אחד הורו לו נחרצות כי עליו לטפח את מראהו ולהיראות כאחד מבני ארמונו של הקיסר. "אם תגיע כפי שאתה נראה עכשיו" הוסיף אחד מהחברים, "יסלקו אותך מהארמון על פגיעה בכבוד הקיסר".

יעקב היסס בדבר לא היה פשוט עבורו כלל להיפרד מחזונו היהודית רבת השנים. בבוקר של יום הפגישה הגיע סוף סוף להחלטה - הוא ניגש אל המספרה וקיצץ את זקנו ופאותיו, סירק את שערו כאחד הגויים, חליפה מחויטת עטה על גופו, ומראהו המודרני טשטש והשכיח לגמרי את יעקב היהודי.

בעודו מרוגש, עטור במראהו החדש והמכובד, ניגש אל הארמון. שוערים

קשוחים עצרו אותו בכניסה. "לאן זה?"
"אל הקיסר נפוליאון", אמר תוך שהוא מנופף בגאווה בכרטיס ההזמנה שבידו.
יעקב ניגש בחשש אל טרקלינו המפואר של נפוליאון, כמה חיילים
חמורי סבר ניגשו אליו בקשיחות, והוא הסביר להם שנקבעה לו פגישה
אישית עם נפוליאון. "מאד מוזר" אמרו החיילים, הקיסר אמר לנו שיש
לו פגישה עם יהודי פרימיטיבי. "כן, כן!" קרא יעקב בהתרגשות. "זה אני
היהודי הפרימיטיבי..." "החיילים הביטו בו בחוסר אמון כשהם סוקרים אותו
מכף רגל עד ראש. "טוב, אם אתה אומר... קדימה אתה מוזמן להיכנס!"
היהודי נכנס ופגש את נפוליאון יושב בכיסאו המרופד והמכובד. "כן, מי
אתה?" שאל הקיסר בנימת זעם. "אני הוא יעקב, היהודי שפגשת בכפר
היהודי. האם הקיסר ירום הודו אינו זוכר אותי?"

"בטח שאני זוכר! היטב אני זוכר את יעקב היהודי שפגשתי. אך מי אתה?
הלא אין בינך ליעקב שפגשתי כל דמיון!"
יעקב חייך חיוך רחב ומלא בסיפוק עצמי, ואמר בגאווה: "אני הוא אותו
יעקב, אלא שפשוט נפטרתי מהמראה הישן והמרופט שלי, גילחתי את
הזקן והפאות, החלפתי את הבגדים הישנים בביגוד חדשני ומודרני. וכל זה
לכבוד הקיסר ירום הודו."

נפוליאון קם ממקומו בחמת זעם וניגש לכיוון הדלת. "בוא עמי ואראה לך
משהו..." השניים יצאו מהארמון, נפוליאון הצביע בידיו לעבר העוברים
ושבים. "אתה רואה את האנשים האלו? הם נראים בדיוק כמוך. אתה יודע
כמה כאלו נמצאים במדינתנו?! אלפים ורבות מסתובבים כאן, וכולם נראים
בדיוק כמוך. אין לי צורך בעוד אחד! אני רציתי את יעקב הישן והאותנטי
שפגשתי בכפר היהודי, כאלו אני מחפש. כמוך - יש לי המון..."

כשאדם מנסה להתנער מאופיו הטבעי וליצור שוני בזהות ובאופי שלו בכדי
להרשים את הזולת, לרוב לא רק שאינו מרשים בכך אלא מעורר דחייה
וריחוק. התנהגות טבעית ואמתית לעומתה, משדרת אמן ועוצמה. ■

**האמת
שאוהבים
להסתיר**

(מתוך מדור 'סיפור צעיר')

אבישי סני

סיפור לשבת

'נעלם' ליום אחד

ברגע שנוויל ירד מהמונית והרגיש את הכיס שלו ריק, מיד קפצה לו בראש ההרגשה שכנראה נהג המונית 'האדיב' שהתנדב לעזור לו להוריד את התיקים, בעצם כייס ממנו את הארנק. הוא זכר היטב את המבט של הנהג בארנקו התפוח ברגע שהוציא ממנו כדי לשלם על הנסיעה.

למזלו הרב זכר נוויל את שמה של חברת המוניות, הוא מיהר לפנות למשרד הראשי ולשטוח את טענותיו על נהג המונית הנוכל. אלא שחברת המוניות בחרה להתעלם מהתלונה ושלחה אותו להתלונן במשטרה. נוויל אכן התלונן והוכה בהלם כאשר היומנאי הבהיר לו את המצב: "אתה לא הראשון שמתלונן על הנהג הזה", אמר לו היומנאי: "האיש הזה מקצוען ומעולם לא נמצאה הוכחה לאשמתו" נוויל הביט בו בתדהמה והיומנאי משך בכתפיו.

נוויל חזר לביתו כועס וממורמר ושיתף את ידידו ג'ורג' בסיפור: "הכסף שלי פחות חשוב לי" אמר נוויל: "התייאשתי ממנו, אבל קשה לי לקבל את אזלת ידה של המשטרה". ג'ורג' שקע במחשבות ושאל: "האם תסכים להשקיע 700 דולר כדי ללכוד את הנוכל?"

"בוודאי" השיב נוויל: "רק בארנק היו מונחים 3,000 דולר מלבד כרטיסי אשראי ומסמכים". ובכן, המשיך ג'ורג': "ניפגש בעוד כשבוע, כאשר את השעה המדויקת אעביר לך בעוד מספר ימים".

בדיוק שבוע לאחר הפגישה הגיע נוויל לרחבת הסופרמרקט הגדולה בשעה 12 בצהריים - השעה שבה ביקש ממנו ג'ורג' להגיע. והמראה שנגלה לעיניו

הפתיע אותו: ברחבה היו עשרים איש שהתיישבו במעגל סביב אדם שהיה נראה כקוסם, האדם הציג בפניהם להטוטים שונים כמו הוצאת מטפחת מכובע ריק, העלמת מטבעות ו'טריקים' מוכרים נוספים. "את כל האנשים שאתה רואה כאן, כולל את הקוסם", אמר ג'ורג' כאשר התיישב לידו: "שכרתי ב-700 הדולרים שהבאת לי, כעת תשב בפינת הרחבה ותמתין לבאות".

הקסמים של אמן החושים המשיכו עד שבשלב מסוים פנה הקוסם לקהל וביקש מהם לשתף פעולה עם התעלול הבא: "בדקות הבאות אבקש מעובר אורח שיחלוף על פנינו להשתתף בניסוי בו אבטיח לו שאני מסוגל להפוך אותו לרואה ואינו נראה. אינני מסוגל כמובן לעשות זאת, אך אני מבקש מכם לשתף איתי פעולה ולהתנהג מול האיש כאילו הוא אכן רואה ואינו נראה. כמו כן אני מבקש מאחד המשתתפים להצטלם ליד הכיסא הריק שבסמוך אלי". האנשים הנרגשים שהיו כבר מוכנים לכך הבטיחו לשתף פעולה, ואחד מהם ניגש וצילם את עצמו ליד הכיסא הריק שהוכן מראש. דקות נוספות חלפו, ועובר אורח חלף ליד חבורת האנשים שברחבה...

נוויל כלא את נשימתו, היה זה הנהג השודד אותו פגש רק שבועות ספורים קודם לכן. הוא הבין שג'ורג' עקב אחרי האיש וידע שהוא נוהג לעבור כאן בשעה הזאת כל יום. הוא הצטופף בפינתו בכדי שהאיש לא יזהה אותו ושמע את הקוסם מספר לאיש כי הוא מסוגל להפוך אותו לרואה ואינו נראה. הנהג הנוכל גיחך אך הסכים להשתתף בקסם, זאת לאחר שהקוסם הבטיח לו כי אם הוא לא יצליח בכך, הוא מתחייב לשלם לו אלף דולר. לאחר שהנהג התיישב על הכיסא, הניח הקוסם שמיכה רחבה על ראשו, ואז לחש

מילות קסם ובתנופה משך את השמיכה וחשף את פניו. קריאת תדהמה נשמעה בקהל: "לאן הוא נעלם, היכן האיש שהיה פה".

הנהג השודד נותר בהלם אך הרהורי הספק עדיין נראו על פניו. בדיוק אז ניגש אחד מהמשתתפים וצילם את עצמו ליד הכיסא. הוא ניגש לקוסם והראה לו ולקהל את התמונה שכזכור צולמה קודם לכן, והנהג נחרד לגלות שהוא לא מופיע בתמונה. אי אפשר היה לטעות בכך, האיש נראה מצולם ליד כיסא ריק. הוא החל לרעוד, ואז שמע את הקוסם שואל אותו: אדוני האם אתה עדיין יושב בכיסא? הנהג נעמד, ניגש אל הקוסם ונעמד מולו בתנועה מאיימת. הקוסם לא הניד עפעף ורק המשיך לדבר אל הכיסא הריק: אדוני האם אתה עדיין יושב בכיסא? הנהג לא ענה, אבל אז החלו מחשבות חדשות לחלוף בראשו.

"רואה ואינו נראה? אין מצב אידיאלי מזה". הוא חזר לכיסא, התיישב ואמר בקול: "כן אדוני אני יושב על הכיסא, האם תוכל להחזיר אותי למצבי הטבעי?" הקוסם השיב בחיוב, והנהג קם וניגש במהירות לעבר הקהל: הוא החל לרוקן בזריזות את הארנקים של האנשים שעמדו מסביב שהיו מוטלים לפניו כאבן שאין לה הופכין. רק כשהגיע לארנק האחרון, הופתע לגלות שני אנשים שפוסעים לעברו, כשהם שולפים את תעודות השוטר ואומרים לו בחגיגות: "אדוני אתה עצור באשמת שוד על הגניבות שתועדו היום ועל אלו שביצעת בחמש השנים האחרונות..."

בפרשת בא אנו קוראים על המכות שספגו פרעה ומצרים בעקבות שעבודם של בני ישראל. כפי שמספרת התורה, עבדיו של פרעה ניגשים אליו ומתחננים לפניו: "הטרם תדע כי אבדה מצרים?" אך פרעה מתעקש, מכביד את ליבו ומסרב לשלוח את בני ישראל. לעיתים קרובות, מצוי אדם בעיצומו של החטא ואינו מבחין במציאות הקשה שרואים כל אלו שמסביבו. גם כאשר הם מתחננים לפניו כי עליו להכיר במציאות המרה, הוא מסרב וממשיך להיות שקוע בחטאו. ■

סיכור צעיר

אל תשאַר תַּרְנָגוּל

הַתַּרְנָגוּל יָשֵׁב מִתַּחַת לְשֵׁלַחַן בְּתַנּוּחַת דִּגְרִירָה אֲפִינִית, הוּא הָיָה מְכֻנָּן, מְקַפֵּל, וְרַק כַּפּוֹת רִגְלָיו בְּצַבְצוֹ אֵי שָׁם בְּקִצָּה גוֹשׁ הַבָּשָׂר הָעֵרֶם שֶׁהָיָה גּוֹפּוֹ שֶׁל הַנְּסִיָּה.

הַנְּקוּר בְּפִרוּרִים שֶׁתַּחַת הַשֵּׁלַחַן עָלָה לוֹ בְּמֵאֲמָץ עֲלָאִי, הוּא מִמַּשׁ הַתְּאֲמִץ לְשׁוֹת לְעֲצֻמוֹ מֵרָאָה שֶׁל תַּרְנָגוּל מְנַקֵּר בְּאֲשֻׁפְתוֹת, נִכְרוּ בּוֹ הַיֵּטֵב אוֹתוֹת הַמֵּאֲמָץ לְסַגֵּל לְעֲצֻמוֹ גַּם גְּנוּנִים שֶׁל תַּרְנָגוּל מְנִסָּה. הוּא הָיָה עֵינִי טְרוּטוֹת, פִּי מְעֻנָּת בְּתַנוּעָה שֶׁל כְּמַעַט בְּכִי, אָבֵל הוּא נִשְׁאָר שָׁם מִתַּחַת לְשֵׁלַחַן מְמַאֵן לְזוּז לְשׁוּם מְקוֹם אֲחֵר.

"הוּד מַעֲלָתוֹ!" נָסוּ הַמְשֻׁרְתִּים לְלַחֵשׁ עַל אָזְנוֹ, "שְׁעַת אַרְוַחַת הָעָרֵב הַגִּיעָה, הַמְּלֶךְ מַחֲכָה!" חָשְׁבוּ שְׂאוּלֵי שְׁגָעוֹן חוֹלֵף תִּקַּף אוֹתוֹ, אוּלֵי אַרְוַחַת הָעָרֵב תּוֹצִיא אוֹתוֹ מִרְצוֹ, וְתִבֵּא אוֹתוֹ בְּחֻזָּה אֶל הַצִּלְחַת הַמְּלֻכּוֹתִית. אָבֵל הוּא לֹא הַתְּבַלְבֵּל, מַעֲמָדוֹ הַחֲדָשׁ כְּתַרְנָגוּל הַחֲצֵר הָיָה בְּרוּר לוֹ, תַּרְנָגוּל אֵינוֹ אָמור לְהִבִּין אֶת שְׂפַת הַמְשֻׁרְתִּים, הוּא מְקַסִּימוּם יָכוֹל לְהִתְיַחַס אֲלֵיהֶם בְּחֻמְלָה, וְיִלְשָׁאֵר מִתַּחַת לְשֵׁלַחַן רוֹבֵץ עַל מְקוֹמוֹ.

הַמְּלֶךְ הָיָה נִסְעֵר, יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר מְמַאֵן לְהַצְטָרֵף לְאַרְוַחָה הַמְּלֻכּוֹתִית, וְעוֹד מֵאִיזוֹ סִבָּה... הוּא נָגַשׁ בְּעֲצֻמוֹ לְשֵׁלַחַנוֹ שֶׁל הַנְּסִיָּה, מִשָּׁן בְּאָזְנוֹ, נֵעַר אוֹתוֹ, וְנִסָּה לְחַלֵּץ אוֹתוֹ מִשָּׁם. אָבֵל הַתַּרְנָגוּל רַק הַשְּׂמִיעַ קִרְקוֹר עֵז, הוּא הִמָּהֵם כְּפֹה הַבְּרוֹת בְּלִתֵּי בְּרוּרוֹת, וְחֹזֵר לְתַנּוּחָה הַלֵּא הַגִּיּוֹנִית שְׁבָה רַבֵּץ.

פְּסִיכּוֹלוֹגִים, פְּסִיכִיאָטְרִים, וּמְמַחֵי נֶפֶשׁ לְמִינֵיהֶם הִזְעִקוּ לְחַדְרוֹ שֶׁל הַנְּסִיָּה, הֵם נָסוּ לְדַבֵּר וּלְשַׁתֵּק, לְהַטִּיף וּלְסַפֵּר, לְהַכְבִּיר בְּמְלִיצוֹת וּלְנִסּוֹת אֵיכֶלְשׁוֹהוּ לְכַתֵּחַ אֶת פִּי שֶׁל הַתַּרְנָגוּל הָעֵקֶשֶׁן, אוֹ לְכַפּוֹת לְהוֹשִׁיב אוֹתוֹ עַל סִפַּת הַמְּטָפֵל. אָבֵל חוּץ מִכְּפֹה קִרְקוֹרֵי עֲצָבָנוּת, לֹא הוֹעִילוּ כְּלוּם. הַזְּמַן גַּם וְטָרִינֵר

שְׁהִתְמַחָה בְּתִרְנַגּוּלִים, לְבַדֵּק אֶת אִישׁוֹנֵי הַתִּרְנַגּוּל, אוֹלֵי יִצְלִיחַ לְזַהוּת שָׁם מִשֶּׁהוּ מִהָעוֹלָם הַמְּכָר לוֹ, כְּמוֹכָן לְשׂוֹא..

אֲזָרַח אֶחָד שָׁמַע אֶת הַסְּפֹר, הוּא שָׁמַע גַּם שֶׁהַפְּסִיכּוֹלוֹגִים, הַפְּסִיכְיָאטְרִים וְהַמְּמַחִים נִכְשְׁלוּ, וְשָׁבַן הַמְּלֶךְ עֵדִין שָׁם מִנְקַר בְּפִרוּרֵי הַלֶּחֶם שֶׁמִּשְׁלָכִים לוֹ מִתַּחַת לְשִׁלְחוֹ. הוּא הִגִּיעַ לְאַרְמוֹן וּבִקֵּשׁ לְפָגֵשׁ אֶת בֶּן הַמְּלֶךְ. כְּמַעַט גִּרְשׁוֹ אוֹתוֹ, אֲבָל נְחִישׁוֹתוֹ וּמְצוּקָתוֹ שֶׁל הַמְּלֶךְ שָׁנָו אֶת הַכְּלָלִים הַנִּקְשִׁים בְּאַרְמוֹן, וְהוּא הִכְנִס פְּנִימָה לְחִדְרוֹ שֶׁל הַנְּסִיף.

הוֹרִיד הָאִישׁ אֶת בְּגָדָיו וְהִתְיַשֵּׁב גַּם הוּא מִתַּחַת לְשִׁלְחוֹ, בְּאוֹתָהּ תְּנוּחָה שְׁבָה רַבֵּץ הַנְּסִיף, וְהִתְחִיל גַּם הוּא לְנַקֵּר בְּפִרוּרִים שֶׁמִּסְבִּיב.

הַנְּסִיף לֹא יָכוֹל הִיָּה לְהִתְאַפֵּק, וְהוֹצִיא קוֹל אָנוּשִׁי: "מִי אַתָּה?"

"גַּם אֲנִי תִרְנַגּוּל", פָּלַט הֶחָדָשׁ וְהִמְשִׁיף לְנַקֵּר.

הֵם נִקְרוּ בְּשִׁקְט, שָׁתוּ מַיִם מִקְעָרוֹת מִתְּכַת גְּדוֹלוֹת שֶׁהִנְחוּ שָׁם, גַּם הַפִּרוּרִים שֶׁאֲכָלוּ הָיוּ עֲשׂוּיִים מִקְמַח נָקִי וּמִשֶּׁבֶח, וְהָעֲשָׂרוֹ בְּיוֹטְמִינִים שֶׁעֲלִיָּהֶם הַמְּלִיצוֹ הַרוֹפְאִים, אֲבָל גַּם זֶה לֹא הִיָּה אֲכַפְת לְאַף אֶחָד שָׁם מִתַּחַת לְשִׁלְחוֹ. אִט אִט הֵם הִתְיַדְדוּ, הֵם הִפְכוּ לְתִרְנַגּוּלִים אֲחִים בְּלֵב וְנַפֶּשׁ. הֵם שׂוֹחָחוּ בְּחִפְשֵׁיאוֹת, וְדָנוּ בְּסִגְיוֹת תִּרְנַגּוּלִיּוֹת מֵהוֹתִיּוֹת, הֵם פִּתְחוּ תִיאוֹרִיּוֹת מְעַמִּיקוֹת לְפִתּוּחַ הַנְּפֶשׁ הַתִּרְנַגּוּלִית, הִתְעַמְקוּ בְּשִׂאֵלוֹת עֲמֻקּוֹת עַל הַהִתְפַּתְחוֹת הַתִּרְנַגּוּלִית לְקִרְאֵת הַמְּאָה הַבְּאָה, וְהִעֲלוּ פְתוּרֹנוֹת יִצְרִיתִים לְשַׁפֵּר אֶת אִיכוֹת חֵיָּהֶם שֶׁל הַתִּרְנַגּוּלִים בְּעוֹלָם.

בְּלִילָה כִּשֶׁהַתִּרְנַגּוּל הוֹתִיק נַחַר כְּמוֹ בֶּן אָדָם, הִתְחַמַּק הֶחָדָשׁ הַחוּצָה, הִבִּיא שְׁתֵּי זוּגוֹת מְכַנְסִים, לָבַשׁ אֶחָד וְאֶת הַשְּׂנִי הַנִּיחַ עַל הַשִּׁלְחוֹ לְמַעְלָה.

"מָה זֶה?!" שָׂאל הוֹתִיק כִּשֶׁרַק הִתְעוֹרַר, הִיָּתָה בְּקוֹלוֹ נִימָה עֲמֻקָּה שֶׁל פְּגִיעָה וְנִבְגָדוּת, לְרֹאוֹת כֹּף אֶת יְדִידוֹ בְּנַפֶּשׁ לְבוּשׁ בְּמְכַנְסִים אָנוּשִׁים כֹּף כֹּף.

"אַתָּה יוֹדַע, שֵׁישׁ תִּרְנַגּוּלִים בְּעֲלֵי רַגְשֵׁי נְחִיתוֹת, שְׁחוּשְׁבִים שָׁאֵם יִלְבְּשׁוּ מְכַנְסִים הֵם כְּכָר לֹא יִרְגִישׁוּ תִרְנַגּוּלִים, אֲנִי לֹא מֵהַסּוּג הֵהָה. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁאֲנִי

יכול להיות תרנגול מצין גם במכנסים".

"גם אני", ענה הותיק אמן בקול גדול, וקבל את זוג המכנסים שלו.
"גם חלצה וכובע לא יהפכו אותי לבן אדם", הכריז החדש למחרת, והצטייד
בכל הדרוש.

בשבוע שאחר כך כבר שוטטו שני הידידים שלובי זרוע בחצר הארמון,
מסתפקים על כל האנשים שצופים בהם מלמעלה למטה, והרגישו ממש
טוב עם עצמם, הם הרגישו תרנגולים בכל נימי נפשם, אבל תרנגולים נקיים,
מסודרים, רחוצים היטב ומגלחים למשעי, תרנגולים מתרבתים, תרנגולים
מן נעלה.

הם שוחחו על התרומה שייכלו התרנגולים החדשים לתרום לאנושות, על
חובתם לשמש דגמה למופת, לתפס עמדות מכבדות בארמון המלוכה, ולנוט
את הממלכה בחכמה ובתבונה, שפלאם יראו איך נראה תרנגול מתרבת.

בצהרים אף אחד כבר לא התפלא כשהנסיך ישב ליד המלוכה, אחז במזלג
ובספין בהרמוניה משלמת, דבר בצלילות, והפגין נמוסים מכבדים.
אבל רק הוא ידע בפנים שהוא נשאר תרנגול.

אדם יכול לעשות הרבה דברים שייכסו על היצרים האפלים שלו, הוא יכול
לחפות על כל מה שלא מוצא חן בעיני הסביבה, יכול גם להיות שהוא ימצא
את האנשים שיעזרו לו לעשות את זה בשכנוע עצמי מדהים. הסביבה לעולם
לא תבחין בכל מה שרקוב בו, בכל מה שמקלקל מבפנים, העקר שמפחית
הוא נראה טוב, מתנהג כמו כלם ומפגין נמוסים טובים. הוא יכול אפילו להפגין
לדמות מפתח בעמדות חשיבות, הוא גם יכול להיות אחראי לחייהם של
אחרים. אבל בפנים הוא נשאר רקוב. בפנים הוא נשאר תרנגול. ואם הוא
לא יטפל בעצמו טפול אמתי, שרשי, טפול שיהדר אל מעמקי הנפש, אל
המקומות האפלים שבתוך הלב והמוח, אם הוא לא יעשה טפול שרש אמתי
ויסודי. הוא ישאר תמיד תרנגול. ■

בית המדרש

טעות לעולם חוזרת

שאלה מס' 524

שמואל שהיה קבלן שיפוצים מבוקש במיוחד, קיבל עבודה גדולה של הרכבת מערכת מים לראובן. שמואל שהיה עסוק עד מעל הראש, העביר את העבודה הלאה לידידו אפרים הקבלן. "אני אקנה לך את החומרים ואתה תבצע את העבודה ואני אשלם לך עליה חמשת אלפים שקלים" אבל אפרים לא ביצע את העבודה כמו שצריך, המערכת לא הורכבה כראוי וכתוצאה מכך נוצרו נזילות תכופות שהלכו והתגברו, כאשר פנה אליו שמואל כדי שיתקן את הנזק אמר לו אפרים: "אל תשלם לי את מה שהבטחת לי, מהכסף הזה תתקן את הנזק" אבל הבעיה הגדולה היא, שרק לתקן את הנזקים עולה שבעת אלפים שקלים כיוון שצריך לפרק את המערכת ולהרכיב אותה מחדש. כעת שמואל תובע מאפרים עוד אלפיים שקלים ההפרש של הנזקים ואילו אפרים טוען: "גם אני עבדתי על המערכת ואתה לא משלם לי, עכשיו אתה רוצה עוד כסף? הנזק הזה הוא רק 'גרמא' ולכן אני לא חייב לשלם..." מה דעתכם?

מעיינים בספרים ולומדים לפסוק הלכה או משפט: שולחן ערוך 'חושן משפט' סימן ש"ו סעיף ד' בדין: 'אומן שקלקל'.

תשובה לשאלה "הצדיק המפסידן" (שאלה מס' 521)

תקציר השאלה השבועית: רובי וחבריו שיחקו בתחרות הימורים בסביבון, כאשר הסיכום הוא שמי שהסביבון ייפול על הצד שלו משלם חמישים שקלים עבור כולם. שימי צבר תוך דקות ספורות חוב מצטבר של חמש מאות ₪, אך חזר בו מהסיכום בטענה שאסור להמר ולכן לדעתו הוא פטור מתשלום. מה דעתכם?

תשובה בקצרה: החברים לא יכולים לחייב את שימי לשלם.

תשובה בהרחבה: חכמים אסרו לשחק ב'קוביא', שזה כולל כל משחק או הימור תמורת כסף, ואף פסלו לעדות את כל מי שעובר על איסור זה. ובגמרא מובאים שני טעמים לאיסור זה: לדעת רמי בר חמי הסיבה היא מפני שזה נחשב 'אסמכתא', דהיינו כל דבר שאדם מחייב את עצמו אבל אינו באמת חושב שיצטרך לשלם, כי הוא 'סומך' שלא יגיע לידי תשלום, והדין הוא ש'אסמכתא לא קניא' והתחייבות כזו לא חלה ומי שמשחק בקוביא חושב ומאמין שירוויח אבל אינו מתכוון באמת לחייב את עצמו, אם כן הכסף שנלקח ממנו הוא גזל גמור. ואילו לדעת רב ששת זה לא נחשב 'אסמכתא', כיון שמי שמשחק יודע שאין הריווח תלוי בכישרונו וחכמתו, ואם כן החליט להמיר ולקחת סיכון שבמידה ויפסיד ייתן בלב שלם, ורק בדבר שתלוי במעשיו וכדומה, שסומך שלא יבוא לידי חיוב תשלום, בזה 'אסמכתא לא קניא', אלא שעל אף זאת הדבר אסור משום שאינו עוסק ביישובו של עולם. ולהלכה, נוטה דעתו של הבית יוסף בדעת הרמב"ם כרמי בר חמי, אבל רוב הראשונים פסקו כרב ששת שמשחק בקוביא אינו גזל גמור, אלא שכתבו הפוסקים, שגם לדעת רב ששת, אף שאינו גזל גמור עדיין הוא אבק גזל שהרי לחינם הוא נותן לו את הכסף.

האם מוציאים ממנו ממון: כתבו הראשונים שגם אם משחק בקוביא אינו נחשב אסמכתא, זהו דווקא אם הכסף מונח על השולחן, אבל אם זה רק התחייבות מצד אלו שמשחקים, זה דומה קצת לאסמכתא ואין כאן חוב גמור, וגם היות ואין כאן שום קנין על ההתחייבות ולכן אי אפשר לחייב את המפסיד שישלם, אלא שאם כבר שילם אינו יכול לתבוע את כספו חזרה, וכן נפסקה ההלכה. יש לציין, שהמשנה ברורה כתב, שבספרים הקדושים הרעישו נגד אלה שמשחקים בקלפים בחנוכה ושומר נפשו ירחק מהם, וכמובן שאין זה מה שנהגו הילדים לשחק בסביבון שזהו מנהג ישראל כמו שכתב בספר בני יששכר. ולרוב הפוסקים 'המשחק בקוביא' אינו אלא אבק גזל, אך על אף זאת לא ניתן לחייב את מי שהפסיד שישלם, אולם אם כבר שילם אינו יכול לדרוש את כספו חזרה. ■

?

שאל את הרב

קשה לי...

הרב יוני לביא

שאלה: אני אגיד את זה ישר ולעניין, הרב: היצר הרע פשוט משגע אותי! קוראים לי מיכאל, ואני בחור מאוד מאמין שמנסה להתחזק, אבל כל הזמן יש לי התמודדויות. כמה שאני מתאמץ ונדמה לי שאני מצליח - זה לא נגמר ובכל פעם מופיע קושי וניסיון חדש. מה לעשות?! נגזר עלי לחיות תמיד במלחמה עם היצר הרע?!

תשובה: שלום מיכאל.

אספר לך סיפור. נער בן 15 זכה להיכנס ל'יחידות' (מפגש פרטי) עם אחד האדמו"רים שחיו בדור הקודם. כשנותרו שניהם לבדם אמר לרבי בכנות: "קשה לי לשמור מצוות. אני יודע שכך צריך לעשות אבל הרבה פעמים אין לי חשק להתפלל, ללמוד תורה או לקיים את מה שצריך".

"נו, ברור", אמר לו הרבי, "רק מלאכים עושים תמיד את רצון ה' בחשק ובהתלהבות. לבני אדם יש יצרים, התמודדויות ומניעות שצריך להתגבר עליהם, אבל זה בדיוק מה שהקב"ה רוצה - שנתאמץ ונעשה למרות הקושי". "אני לא מבין", הקשה הנער, "מה אלוקים צריך את זה?! למה הוא לא ברא רק מלאכים שתמיד יעשו בדיוק את רצונו? למה לו להסתבך עם בני אדם והקשיים שלהם?".

הרבי חייך אל הנער ושאל: "מה התחביב שלך?". "ציור", היתה התשובה, "אני מאוד אוהב לצייר". "כמה עולה ציור של הצייר הגדול ביותר בעולם?", שאל הרבי. "בערך 3 מיליון דולר", השיב הנער.

"נניח", המשיך הרבי, "שהצייר יעמוד על שפת הים, ולנגד עיניו יהיו ילדים

משחקים על החוף לאור השקיעה והוא יצייר אותם, ולצידו יעמוד אדם אחר וישלוף מצלמה ויצלם את אותו מְרַאֶה. אם הצלם ירצה למכור את התמונה - כמה היא תהיה שווה?."

"בערך 35 סנט", ענה הנער.

"ומה יותר מדויק", שאל הרבי, "הציור או הצילום?".

"ברור שהצילום", ענה הנער, "הוא משקף לגמרי את המציאות".

"אז עכשיו אני לגמרי לא מבין", אמר הרבי, "אתה אומר שהצילום הרבה יותר מדויק מהציור, ובכל זאת הצילום עולה 35 סנט ועל הציור ייקחו 3 מיליון דולר. איך זה יכול להיות?!".

"נו, הרבי לא מבין?!", אמר הנער, "את הצילום עושה מכונה, מכשיר חשמלי. את הציור עושה בן אדם חי, שמכניס לתוכו את כל הכשרון, הרגש וההשקעה. הוא נותן את הנשמה שלו. זה שווה 3 מיליון דולר..."

הרבי חיך ואמר "בדיוק כך גם אצלנו. נכון שהמלאכים יהיו הרבה יותר 'מדויקים' ויבצעו מיד כל משימה. אבל ריבוננו של עולם לא רוצה 'צילום'. הוא רוצה 'ציור' שיבצע אדם חי, שיכניס לתוכו את כל הרגש, האהבה, הקשיים, ההתגברות. הקב"ה לא זקוק לכך שיתבצעו 'משימות'. הוא רוצה אותנו, את הלב והנשמה שלנו".

זאת התשובה גם לשאלתך, מיכאל. הקב"ה שם אותנו בעולם מלא התמודדויות - בכוונה! סיפרת על מלחמה עם היצר והתגברות על קשיים. זה בדיוק מה שה' רוצה מאיתנו, ואשריך שאתה זוכה להיות לוחם בצבא של ריבוננו של עולם. אותך בדיוק הוא רוצה, ולא עוד מלאך או רובוט.

כמובן שאת המלחמה הזו צריך לעשות בחוכמה, ויש הרבה עצות ושיטות לזה. אחת מהן היא זו: הקושי הגדול מול היצר הוא בהתמודדות חזיתית. כשאנחנו נמצאים ב'שטח' האויב באמת קשה לגבור עליו. החוכמה היא לְצַפּוֹת מראש את המקומות בהם אנחנו עלולים ליפול, ופשוט לעקוף אותם. לא להתקרב בכלל אל הבור שהיצר עלול למשוך אותנו אל תוכו. בפעם אחרת נדבר בע"ה על שיטות נוספות, ובינתיים תזכור, מיכאל - אלוקים לא רוצה צילום. הוא רוצה ציור! הוא לא מעוניין במלאכים אלא דווקא באנשים. כמוך!

אורי קשר

קנוע צמא לתורה

שלום לעם קנוע שואל

צור קשר
02-5022881

פותחים סניפים חדשים

גיליון זה יו"ל ע"י מרכז "שלום לעם"
שע"י עמותת גבריאל שר ישראל (ער"ר 5-037849-58)
רחוב בני ברית 18, ירושלים | טל. 02-5022881 | פקס. 02-5022991

ארגון "שלום לעם" בנושאות גדולי התורה שליט"א מפעיל: מסגרות לימוד ופעילויות לנוער בפריסה ארצית • ישיבה גבוהה • ישיבה תורנית לצעירים • מדרשות ערב לנוער • מדרשת יהדות לבנות • שיעורים והרצאות • הכוונה וייעוץ • מחקר ותיעוד 'מורשת קהילות ישראל' מכון הוצאה לאור • אתר 'שלום לעם' • 'שלום לעם' באפליקציה

כל הזכויות שמורות